

Nr 8

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen (1961: 394) om tobaksskatt, m. m.; given Stockholms slott den 2 januari 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om ändring i förordningen (1961: 394) om tobaksskatt,
- 2) förordning om ändring i förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker,
- 3) förordning om ändring i tulltaxan (1968: 25),

dels bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I enlighet med vad som anmälts i årets finansplan föreslås i propositionen, att tobaksskatten på cigarrer, cigariller, cigarretter och rökto bak samt maltdrycksskatten på öl och starköl höjs den 1 februari 1970. Härigenom beräknas statens inkomster öka med ca 100 milj. kr. under innevarande budgetår och med ca 330 milj. kr. under budgetåret 1970/71.

1) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1961:394) om tobaksskatt

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen (1961:394) om tobaksskatt skall ha nedan angivna lydelse.

2 §.¹

För tobaksvara — — — belopp, nämligen

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller grupp I.....	t. o. m. 1,7	12,0	
» II.....	över 1,7 t. o. m. 3,0	15,7	
» III.....	» 3,0 » 5,0	18,6	
» IV.....	» 5,0	26,0	
Cigarretter » I.....	t. o. m. 0,85	11,9	
» II.....	över 0,85 t. o. m. 1,20	16,9	
» III.....	» 1,20 » 1,55	21,4	
» IV.....	» 1,55 » 1,90	25,4	
» V.....	» 1,90	29,4	
Röktobak		—	64: —
-----	-----	-----	-----

För cigarrettpapper — — — en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1970.

¹ Senaste lydelse 1968:3.

2) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1960:253) om tillverkning och beskattning
av malt- och läskedrycker

Härigenom förordnas, att 7 § förordningen (1960:253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

7 §.¹

För lagrat lättöl, öl, starköl och läskedrycker skall tillverkare, där ej annat följer av 8 §, erlagga skatt. Skatten utgår för liter med tolv öre för lagrat lättöl, *fyrtioåtta* öre för öl av typ A, *nittiosex* öre för öl av typ B, *en krona fyrtioett* öre för starköl, och trettiotre öre för läskedrycker. Skattskyldigheten inträder, — — — där förtäres.

För lagrat lättöl, öl, starköl och läskedrycker skall tillverkare, där ej annat följer av 8 §, erlagga skatt. Skatten utgår för liter med tolv öre för lagrat lättöl, *sextio* öre för öl av typ A, *en krona trettio* öre för öl av typ B, *två kronor* för starköl, och trettiotre öre för läskedrycker.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1970.

¹ Senaste lydelse 1965:286.

3) Förslag
till
Förordning
om ändring i tulltaxan (1968:25)

Härigenom förordnas, att tulltaxenr 22.03 och *Anm.* efter tulltaxenr 24.02 tulltaxan (1968:25) skall ha nedan angivna lydelse. Till följd härav kommer 22 och 24 kap. tulltaxan att ha följande lydelse från och med den dag då denna förordning träder i kraft.

22 kap. Drycker, alkohol och ättika¹

Anmärkningar

1. Detta kapitel omfattar icke:
    - a) havsvatten (nr 25.01);
    - b) destillerat vatten och annat vatten av motsvarande eller högre renhetsgrad (nr 28.58);
    - c) vattenlösningar av ättiksyra, innehållande mer än 10 viktprocent ättiksyra (nr 29.14);
    - d) medikamenter (nr 30.03);
    - e) parfymer och toalettmiddel (33 kap.).
  2. Vid tillämpning av tulltaxenummer eller underavdelningar av tulltaxenummer, där alkoholhalt uttryckes i volymprocent, skall halten beräknas vid +15° C.
22.01	Vatten, mineralvatten, kolsyrat vatten, is och snö:		
	A. kolsyrat mineralvatten och annat kolsyrat vatten 100 l	33:—	
	B. andra slag	fri	
22.02	Lemonader, aromatiserat mineralvatten, aromatiserat kolsyrat vatten och andra alkoholfria drycker, med undantag av frukt- och köksväxtsaft, hänförlig till nr 20.07:		
	A. kolsyrade drycker 100 l	33:—	
	B. andra slag	fri	
22.03	Maltdrycker, med en alkoholhalt:		
	A. icke överstigande 1,8 viktprocent (lättöl) 100 l	22:—	
	B. överstigande 1,8 men icke 2,8 viktprocent (öl av typ A) 100 l	72:—	
	C. överstigande 2,8 men icke 3,6 viktprocent (öl av typ B) 100 l	142:—	
	D. överstigande 3,6 viktprocent (starköl) 100 l	214:—	
22.04	Druvmust i jäsning, ävensom druvmust, vars jäsning avbrutits på annat sätt än genom tillsats av alkohol:		
	A. på kärl rymmande högst 10 liter 100 l	35:—	
	B. på andra kärl 100 l	14:—	
22.05	Vin av färska druvor; druvmust, vars jäsning avbrutits genom tillsats av alkohol:		
	A. musserande 100 l	140:—	
	B. andra slag, med en alkoholhalt:		
	1. icke överstigande 14 volymprocent:		
	a. på kärl rymmande högst 10 liter 100 l	35:—	
	b. på andra kärl 100 l	14:—	
	2. överstigande 14 volymprocent:		
	a. på kärl rymmande högst 10 liter 100 l	94:50	
	b. på andra kärl 100 l	70:—	
22.06	Vermut och annat vin av färska druvor, berett med växt-delar eller aromatiska ämnen, med en alkoholhalt:		
	A. icke överstigande 14 volymprocent:		
	1. på kärl rymmande högst 10 liter 100 l	35:—	

¹ Omtryckt 1969: 634.

	2. på andra kärl	100 l	14:—
	B. överstigande 14 volymprocent:		
	1. på kärl rymmande högst 10 liter	100 l	94:50
	2. på andra kärl	100 l	70:—
22.07	Andra jästa drycker, såsom cider (äppel- och päronvin) och mjöd:		
	A. musserande, andra än cider	100 l	140:—
	B. andra slag, med en alkoholhalt:		
	1. icke överstigande 14 volymprocent:		
	a. på kärl rymmande högst 10 liter	100 l	35:—
	b. på andra kärl	100 l	14:—
	2. överstigande 14 volymprocent:		
	a. på kärl rymmande högst 10 liter	100 l	94:50
	b. på andra kärl	100 l	70:—
22.08	Alkohol (etanol, etylalkohol), odenaturerad, med en alkoholhalt av minst 80 volymprocent; alkohol (etanol, etylalkohol), denaturerad, oavsett alkoholhalten:		
	A. avsedda att användas uteslutande för kemisk omvandling		fri
	B. andra		8,4 %
22.09	Alkohol (etanol, etylalkohol), odenaturerad, med en alkoholhalt av mindre än 80 volymprocent; brännvin, likör och andra alkoholhaltiga drycker; alkoholhaltiga beredningar (s. k. koncentrerade extrakt) för framställning av drycker:		
	A. likör, bitter och liknande drycker	100 l	129:50
	B. andra drycker, alkohol, odenaturerad, med en alkoholhalt av mindre än 80 volymprocent härunder inbegripen:		
	1. på kärl rymmande högst 10 liter	100 l	94:50
	2. på andra kärl .... 100 l av 50 % alkoholhalt vid + 15° C		24:50
	C. alkoholhaltiga beredningar (s. k. koncentrerade extrakt) för framställning av drycker		7 %
22.10	Ättika		8,4 %

Anm. För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 12 § 4 mom. c) rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521) utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp, räknat för helbutelj om 75 centiliter:

Cognac	49:—
Armagnac, brandy, eau-de-vie och whisky	42:—
Andra spritdrycker, ej hänförliga till tulltaxen 22.08	35:—

Vin:

musserande:	
champagne	19:—
annat	12:—
andra slag med en alkoholhalt:	
överstigande 14 volymprocent	12:—
icke överstigande 14 volymprocent	7:—

För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 12 § 4 mom. h) rusdrycksförsäljningsförordningen, utgår tull med av partihandelsbolaget för rusdrycker fastställt belopp, motsvarande:

- 1) tull enligt vad i 22 kap. sägs;
- 2) omsättningsskatt enligt 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 (nr 209) om skatt på sprit och vin; samt
- 3) mervärdesskatt enligt förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om sådan skatt.

24 kap. Tobak¹

24.01	Råtobak samt avfall av tobak		fri
24.02	Tobaksvaror och tobaksextrakt:		
	A. cigarrer och cigariller:		
	1. vägande per styck högst 1,7 g	100 st.	2: 34
	2. vägande per styck mer än 1,7 g men icke mer än 3 g	100 st.	4: 48
	3. vägande per styck mer än 3 g men icke mer än 5 g	100 st.	9: 20
	4. vägande per styck mer än 5 g	100 st.	12: 42
	B. cigaretter:		
	1. vägande per styck högst 0,85 g	100 st.	0: 84
	2. vägande per styck mer än 0,85 g	100 st.	1: 50
	C. rökto bak	100 kg	682: 50
	D. andra tobaksvaror		fri
	E. tobaksextrakt		fri

Anm. För tobaksvaror, vilka införes i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt eller i förordningen den 29 juni 1966 (nr 394) om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	högst 3	20	
	mer än 3	40	
Cigaretter	högst 0,85	14	
	över 0,85 t. o. m. 1,20	20	
	» 1,20	28	
Andra slag av färdiga tobaksvaror			78:—

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1970.

¹ Omtryckt 1969: 634.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 2 januari 1970.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GELJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *höjd beskattning av tobaksvaror och maltdrycker, m. m.*, och anför.

I årets finansplan har anmälts, att regeringen vid sidan av de åtgärder som faller inom ramen för den aviserade skattereformen ämnar föreslå höjningar av tobaksskatten och av skatten på maltdrycker i en omfattning som kan beräknas ge staten en inkomstförstärkning på ca 330 milj. kr. för nästa budgetår. Jämte dessa frågor tas i det följande upp några andra frågor som aktualiserats i sammanhanget.

Tobaksskatten

Enligt förordningen (1961:394) om tobaksskatt utgår skatt på cigarrer, cigariller, cigaretter, röktobak, tuggtobak, snus, cigarettpapper och cigaretthylsor. I fråga om tobak och snus utgår skatten med visst belopp per kilogram och i fråga om övriga varor med visst belopp per styck. Cigarrer och cigariller indelas i fyra och cigaretter i fem skatteklasser efter varans vikt. För cigarettpapper och cigaretthylsor gäller en enhetlig skattesats per blad eller hylsa för framställning av en cigarett.

Skatten på tuggtobak och snus har varit oförändrad sedan den 1 januari 1960. För övriga varor har skatten höjts vid olika tillfällen under 1960-talet, senast genom en allmän höjning av skattesatserna den 1 mars 1967 enligt förslag i prop. 1967:7. Med anledning av vissa uttalanden av bevillningsutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande över förslaget (BeU 1967:2, rskr 51) fick kontrollstyrelsen i uppdrag att verkställa en översyn av tobaksbeskattningen. I september 1967 redovisade styrelsen resultatet härav. Därvid framlagda förslag gick bl. a. ut på att ersätta viktbe-

skattningen av cigaretter med en volymbesättning och att genom införande av ytterligare skatteklasser få till stånd en likvärdigare beskattning av de cigaretter i större format som börjat saluföras i Sverige och som, enligt vad bevillningsutskottet särskilt framhållit, kunde anses gynnade genom skattesystemets utformning.

Kontrollstyrelsens förslag stötte på invändningar vid remissbehandlingen. Speciellt gällde detta förslaget om en övergång från vikt- till volymbesättning av cigaretter. Med hänsyn härtill föreslog jag i prop. 1968: 12 en begränsad ändring av skatten på cigaretter i avvaktan på en mera genomgripande översyn av tobaksbeskattningen. Förslaget tog sikte på att undanröja de stora cigaretternas gynnade ställning i skattehänseende. I detta syfte föreslogs i propositionen en ytterligare differentiering av cigarettbeskattningen genom att antalet skatteklasser, som då var två, utökades med tre nya för cigaretter med en vikt över 1,20 g. För sådana tyngre cigaretter höjdes skatten enligt en skala som innebar en ökning av styckeskatten med 4 öre för varje klass. I fråga om cigaretter i klass I (vikt ej över 0,85 g) och i den ändrade klass II (vikt över 0,85 men ej över 1,20 g) ändrades inte skattesatserna. Eftersom sortimentet alltjämt dominerades av cigaretter i dessa två klasser, innebar åtgärden endast en begränsad höjning av cigarettbeskattningen.

Även vid behandlingen av denna skattefråga anlade bevillningsutskottet (BeU 1968: 1) vissa principiella synpunkter på tobaksbeskattningen, bl. a. mot bakgrund av motionsyrkanden i frågan. Utskottet förordade att tobaksbeskattningen i dess helhet gjordes till föremål för förnyade överväganden och i avvaktan härpå tillstyrktes förslaget om en ytterligare differentiering av cigarettbeskattningen som en provisorisk åtgärd. Riksdagen godkände utskottets betänkande (rskr 1968: 50).

I överensstämmelse med riksdagens beslut uppdrog jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 mars 1968 åt särskilda sakkunniga att utreda frågan om utformningen av tobaksbeskattningen. De sakkunniga, som antog benämningen tobaksskatteutredningen, avlämnade i november 1968 sitt betänkande angående tobaksbeskattningen (Stencil Fi 1968: 12). Betänkandet gjordes till föremål för sedvanlig remissbehandling.

Tobaksskatteutredningen kom till den uppfattningen, att beskattningen av de olika varuslagen var i stort sett väl avvägd, och föreslog därför en i princip oförändrad fördelning av skattetrycket. Framtida ändringar i beskattningen borde inte rubba den rådande avvägningen, om inte utvecklingen i fråga om konsumtionsinriktning, marknadsförhållanden eller andra särskilda faktorer kunde utgöra motiv härför.

Utredningen ansåg vidare, att skatten även i fortsättningen borde vara utformad som en specifik skatt och att en differentiering av skatten på cigarrer, cigariller och cigaretter genom ett system med skatteklasser borde bibehållas. I fråga om cigaretterna förordades en omläggning från skatt

efter vikt till skatt efter volym och en utökning av antalet skatteklasser för att åstadkomma en likformigare beskattning. De föreslagna skattesatserna betydde en höjd skatt för cigaretter i grupp I enligt viktskattesystemet. För cigaretter i viktgrupp II innebar förslaget både sänkt och höjd skatt. I detta sammanhang kan också nämnas att utredningen inte fann anledning att särskilt gynna filtercigaretterna i skattehänseende. Förslaget innebar därmed att cigarettens hela volym skulle bestämma skatteklasstillhörigheten.

I fråga om cigarrer och cigariller föreslog utredningen endast den ändringen, att de cigarettliknande cigarillerna skulle få en höjd skatt genom att de i skattehänseende likställdes med cigariller i grupp II. Detta skulle betyda en skattehöjning med 3 öre per styck. Smärre uppjusteringar föreslogs därjämte av skatten på tuggtobak och snus. Slutligen föreslogs viss teknisk ändring i fråga om beskattningen av cigarettpapper och cigarett-hylsor samt en förenkling av de schablontullar som utgår vid privatimport av tobaksvaror.

Vid remissbehandlingen rönne främst förslaget om en volymbeskattning av cigaretterna ett blandat mottagande. En sådan omläggning avvisades av generaltullstyrelsen och kommerskollegium. I yttranden, som företrädde fabrikant- och importörintressena, biträdde visserligen allmänt en beskattning av cigaretter efter volym, men i fråga om utformningen i övrigt var meningarna delade. Svenska Tobaks Aktiebolaget och företrädare för vissa utländska tillverkare förordade en helt annan utformning med färre skatteklasser och en annan avvägning av skattesatserna. Beträffande utredningens övriga förslag framfördes erinringar främst beträffande skärpningen av skatten på cigarettliknande cigariller.

Remissbehandlingen av utredningens förslag gav enligt min mening be-lägg för utredningens uppfattning, att tobaksskatten var i stort sett väl av-vägd. Problemet med beskattningen av cigaretter med större vikt och for-mat hade fallit bort. Den år 1968 utvidgade skattedifferentieringen i syfte att åstadkomma en rättvisare beskattning av dessa cigaretter fick till följd, att de mera extrema typerna försvann från den svenska marknaden och att i övrigt en anpassning av vikterna skedde så att cigaretterna kom att ligga under övre viktgränsen för grupp II. Med hänsyn härtill ansåg jag, att frå-gan om en omläggning av tobaksbeskattningen kunde anstå.

Utvecklingen i den nyss antydda riktningen har fortsatt. F. n. förekommer en mycket begränsad marknadsföring av cigaretter i skattegrupp III eller högre. Även om tobaksskatteutredningen anförde starka skäl för över-gång till en volymbeskattning av cigaretter finner jag en sådan omlägg-ning onödig i dagens läge. Utvecklingen har också gjort att behovet av en ytterligare uppdelning i skatteklasser för att få en likformigare beskattning av cigaretter av olika format nu ter sig mindre påkallad. Jag anser därför

att den gällande klassindelningen för cigaretter kan bestå fortsättningsvis. Detsamma gäller klassindelningen för cigarrer och cigariller.

Utvecklingen på cigarettsidan har emellertid även ett annat markant inslag, som också uppmärksammades av tobaksskatteutredningen. Vad jag här åsyftar är den mycket starka utvecklingen för cigaretter i grupp I, dvs. cigaretter med en vikt ej över 0,85 g. Sedan år 1966 har konsumtionen av sådana cigaretter femdubblats. Parallellt härmed kan man konstatera en nedgång i konsumtionen av större cigaretter under senare år. Inom ramen för en i stort sett stagnerad cigarettkonsumtion har de små cigaretternas marknadsandel ökat från ca 5 % till ca 25 %. Tobaksskatteutredningen ansåg, att en gynnsam beskattning av dessa cigaretter jämfört med beskattningen av cigaretter i grupp II verksamt bidragit till denna utveckling. Skatten för cigaretter i grupp I är 9,9 öre per styck mot 15,4 öre för cigaretter i grupp II. Skillnaden är väsentligt större än vad som svarar mot både vikt- och volymskillnaden.

Jag delar utredningens uppfattning och jag anser därför att förhållandet bör beaktas vid den nu aktuella höjningen av tobaksbeskattningen. Jag ansluter mig också till utredningens uppfattning att en höjning inte bör begränsas till enbart cigaretter utan även omfatta andra tobaksvaror. Dock anser jag att snus och tuggtobak även denna gång bör undantas. Någon höjning av skatten på cigarettpapper och cigaretthylsor anser jag inte heller motiverad. Höjningen bör i enlighet härmed omfatta cigarrer, cigariller, cigaretter och röktoak och den bör utformas så att effekten i pris-hänseende blir någorlunda likvärdig genomsnittligt sett.

I enlighet härmed förordar jag att skatten höjs för cigaretter i grupp I med 2 öre per styck, för cigaretter i grupp II med 1,5 öre per styck och för övriga cigaretter med 2 öre per styck samt att skattesatserna för cigarrer, cigariller och röktoak höjs i proportion härtill. De av mig förordade nya skattesatserna framgår av följande sammanställning.

Varuslag m. m.	Skattesats	
	nuvarande	föreslagen
<i>Cigarrer och cigariller</i>		
Grupp I vikt tom. 1,7 gram öre/st	10,5	12,0
» II » över 1,7 tom. 3,0 gram »	13,5	15,7
» III » över 3,0 tom. 5,0 gram »	15,4	18,6
» IV » över 5,0 gram »	20,8	26,0
<i>Cigaretter</i>		
Grupp I vikt tom. 0,85 gram öre/st	9,9	11,9
» II » över 0,85 tom. 1,20 gram »	15,4	16,9
» III » över 1,20 tom. 1,55 gram »	19,4	21,4
» IV » över 1,55 tom. 1,90 gram »	23,4	25,4
» V » över 1,90 gram »	27,4	29,4
<i>Röktoak</i> kr/kg	58:—	64:—

De förordade ändringarna av skattesatserna bör föranleda däremot svarande ändringar i tulltaxan av schablontullarna för tobaksvaror. Antalet tullklasser för cigaretter bör i samband därmed kunna reduceras från nuvarande fem till tre.

Förslaget kan beräknas medföra en inkomstökning för staten för helt år av ca 190 milj. kr. Som jag framhållit i finansplanen bör ändringarna genomföras med verkan fr. o. m. den 1 februari 1970. Härigenom kan en merinkomst av ca 60 milj. kr. beräknas uppkomma under innevarande budgetår.

I detta sammanhang vill jag också ta upp ett av kontrollstyrelsen påtalat problem med avseende på tillämpningen av den till styckevikter anknutna tobaksbeskattningen. Styrelsen framhåller att de maskiner som används för tillverkning av cigaretter inte fungerar med sådan precision att alla cigaretter av viss typ får exakt samma vikt. En viktavvikelse av upp till 10 % är inte ovanlig. Likartade förhållanden råder beträffande cigarrer och cigariller. Vid en beskattning anknuten till styckevarans vikt bör man enligt styrelsens mening kunna bortse från sådana viktdifferenser som innebär, att någon eller några cigaretter av viss typ på grund av tillverkningsmässiga förhållanden kan komma att få en vikt över en viss skatteklassgräns. Styrelsen föreslår därför att klasstillhörigheten och därmed skatten skall grundas på genomsnittsvikten för en cigarr, cigarill eller cigarett och har hemställt att bestämmelser härom tas in i kungörelsen (1961: 395) med tillämpningsföreskrifter till förordningen om tobaksskatt. Därvid bör även anges hur bestämningen och kontroll av klasstillhörigheten skall ske. Styrelsen föreslår att genomsnittsvikten skall bestämmas genom vägning av ett bestämt antal, slumpmässigt uttagna rökverk, förslagsvis 100 cigarrer eller cigariller och 1 000 cigaretter. Vid remissbehandling av förslaget har detta allmänt biträttts och enligt min mening bör det omsättas i praktiken. Det kan diskuteras om bestämmelser härom inte borde tas in i tobaksskatteförordningen. Jag anser dock att frågan, om riksdagen inte inför någon erinran däremot, bör kunna lösas genom ändring i kungörelsen (1961: 395) med tillämpningsföreskrifter till förordningen om tobaksskatt.

Maltdrycksskatten

Enligt förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker utgår skatt på läskedrycker samt på lagrat lättöl, öl och starköl. Sedan den 1 oktober 1965, då tillverkning och försäljning av s. k. mellanöl blev tillåten enligt beslut av 1965 års vårriksdag, indelas maltdryckerna efter alkoholstyrkan i fyra skatteklasser enligt följande.

Varuslag	Viktprocent alkohol	Skatt öre/l
Lättöl	Ej över 1,8	12
Öl av typ A	Över 1,8 men icke över 2,8	48
Öl av typ B	Över 2,8 men icke över 3,6	96
Starköl	Över 3,6 men icke över 4,5	141

Vid införsel av skattepliktig maltdryck utgår tull som avpassats med hänsyn till skatten på inhemsk vara av motsvarande slag.

Skattesatsen för öl av typ B (mellanöl) har gällt sedan den 1 oktober 1965 och skattesatserna för övriga öltyper sedan den 20 mars 1958. På inhemskt mellanöl och starköl utgår därjämte sedan den 1 januari 1967 en särskild utjämnings-skatt enligt förordningen (1960: 258) om utjämnings-skatt å vissa varor. Utjämnings-skatt utgår fr. o. m. den 1 januari 1970 med 5 öre per liter för mellanöl och 6 öre per liter för starköl.

Ölkonsumtionen har under senare år ökat kraftigt, vilket också återspeglas i ökade intäkter från maltdrycksbeskattningen. Från år 1965 till år 1968 utvisar kontrollstyrelsens uppbörd av maltdrycksskatt en ökning från knappt 150 milj. kr. till i det närmaste 300 milj. kr. Ökningen har fortsatt och för budgetåret 1970/71 beräknas intäkten av skatten på maltdrycker till i runt tal 400 milj. kr. Denna uppgång faller helt på mellanölet och starkölet. Den kraftiga ökningen för dessa drycker markeras ytterligare av en betydande tillbakagång för öl av typ A. Enligt kontrollstyrelsens statistik svarade mellanölet år 1968 för mer än två tredjedelar av den totala uppbörden av maltdrycksskatt. För samma år redovisas en mer än fördubblad uppbörd av skatt på starköl. Även om denna stora uppgång får ses i samband med den försöksverksamhet med fri starkölförsäljning som fram till mitten av år 1968 bedrevs i Göteborgs och Bohus län och i Värmlands län, föreligger det en klar uppgång i konsumtionen även av starköl.

Mot denna bakgrund har regeringen ansett befogat, att maltdrycksskatten höjs i en omfattning som kan beräknas ge en intäktsökning för staten under budgetåret 1970/71 med ca 140 milj. kr. Höjningen bör göras progressiv i den meningen, att skatten på mellanöl och starköl höjs procentuellt mer än skatten på öl av typ A. Någon höjning av skatten på lagrat lättöl bör ej ske. I enlighet härmed förordar jag, att skatten per liter räknat höjs med 12 öre för öl av typ A, med 34 öre för öl av typ B (mellanöl) och med 59 öre för starköl. De nya skattesatserna skulle därmed bli respektive 60 öre, 1 kr. 30 öre och 2 kr. för de nämnda öltyperna.

Höjningarna av skattesatserna för öl och starköl föranleder motsvarande justeringar i tulltaxan av tullsatserna för dessa maltdrycker.

Som tidigare framhållits bör skattehöjningen träda i kraft den 1 februari 1970. Härigenom tillförs staten en inkomstökning under innevarande budgetår av ca 40 milj. kr.

Övriga frågor

I det föregående behandlade skattefrågor föranleder vissa ändringar i tulltaxan. Jag vill därför i detta sammanhang ta upp ytterligare en tullfråga. Det gäller importen från EFTA-länder av vävnader och andra varor

framställda av texturerat syntetiskt garn. Med texturering avses en behandling varigenom garnet bl. a. blir mera elastiskt.

Från svensk sida har vi i EFTA-rådet arbetat för att få de s. k. bearbetningsreglerna i konventionen ändrade så att även varor framställda av garn som texturerats inom EFTA-området skall ges EFTA-behandling, d. v. s. få tullfrihet, även i fall då det ursprungliga garnet importerats från exempelvis EEC. Bakgrunden härtill är bl. a. att textureringen är en mera kostnadskrävande process än exempelvis spinning. Sålunda beräknas texturerat garn vara omkring 50 % dyrare än motsvarande icke-texturerat garn. Vidare finns en viss brist på texturerat garn av EFTA-ursprung.

De svenska fabrikanterna av färdiga varor skulle vidare vinna vissa förenklingar från administrativ synpunkt genom de föreslagna bestämmelserna, eftersom de inte skulle behöva särskilja garn som berättigar till tullfrihet vid export till annat EFTA-land från garn som inte kan ges samma förmån.

Det svenska förslaget har stötts av samtliga nordiska länder. Det har också accepterats av flertalet övriga EFTA-länder. Storbritannien har dock helt tagit avstånd från förslaget. Någon ändring av bearbetningsreglerna har därför inte kunnat genomföras.

För de nordiska länderna har det ansetts vara av stort intresse att i största möjliga utsträckning ändå få förenklingen och den därmed förenade tullförmånen till stånd. De har därför uttalat sig för att ensidigt genomföra åtgärden utan dröjsmål. Härvid skulle uppnås, att åtminstone vid export till de nordiska länderna de eftersträfvade förmånerna kunde vinnas.

Även enligt min mening bör liberalare bearbetningsregler genomföras för vävnader och andra varor framställda av texturerat syntetiskt garn. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att införa sådana bestämmelser att områdesbehandling enligt EFTA-konventionen ges för nu aktuella varor och att göra motsvarande ändring av bestämmelserna beträffande export till sådant EFTA-land som har vidtagit åtgärder av samma innebörd som de nu föreslagna. Självfallet bör bemyndigandet utnyttjas endast i den utsträckning de övriga nordiska länderna vidtar motsvarande åtgärd.

Hemställan

Under hänvisning till vad jag sålunda anfört hemställer jag att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) *förordning om ändring i förordningen (1961: 394) om tobaksskatt,*

2) *förordning om ändring i förordningen (1960: 253) om tillverkning och beskattning av malt- och läskedrycker,*

3) *förordning om ändring i tulltaxan (1968: 25)*,
dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de av mig förordade åtgärderna i fråga om behandlingen av texturerat syntetiskt garn.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten